

Naturskyddsföreningen
Stockholm

Stockholms Naturskyddsförening

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2024

Ordförande sammanfattar året

Detta år har styrelsen och arbetsgrupperna gjort en rad insatser på olika håll i kommunen. Det har varit ett spännande år med EU-val som gjorde att styrelsen tidigt diskuterade förutsättningar för att stödja riksföreningen i EU-valet. Vi gjorde insatser i våra kanaler för att tala om hur viktigt det är att gå och rösta i EU-valet, p.g.a. att mycket av de nationella miljöbesluten bestäms i EU. Dessutom spred vi information om riksföreningens valenkät där partierna fått frågor om hur de ställt sig i olika miljöfrågor som beslutas på EU-nivå.

En stor miljöfråga fortsatte under 2024 som startade redan 2023, nämligen hotet mot Rålambshovsparken. Regionen planerade två alternativ för att bygga ett schakt för arbetstunnel för nya tunnelbanan, ett alternativ låg i östra delen av Rålambshovsparken och ett alternativ låg på bensinmacken vid Lindhagensplan. Att få Regionen att inte förlägga arbetstunnel i Rålambshovsparken var vårt mål och vi kämpade ganska intensivt med detta tillsammans med nätverket Rädda Rålis. Vi blev en viktig opinionsbildare för att alternativ Lindhagensplan skulle väljas. I maj kom så beskedet att vår lösning också blev regionpolitikernas lösning, Rålambshovsparken räddades därmed från ett mycket fult schakt och flera års byggarbete som skulle förstört parkens rekreation. En härlig seger!

Under året fick vi veta att Stockholms stad anställt en stadsekolog, en helt ny tjänst som inte funnits tidigare. Vi hade med önskemål om en stadsekolog i vår valenkät 2022 och det var väldigt glädjande att det blev som vi önskade. En stadsekolog kan ta ett övergripande perspektiv på biologisk mångfald i kommunen och det potential att kommunen kan öka tempot i arbetet för att gynna biologisk mångfald.

Stadsplaneringsfrågorna är ständigt aktuella och vi har under året yttrat oss över många planer samt överklagat fler planer än förut. Vi har vunnit några fall i domstol p.g.a. att kommunen inte utfört underlag kopplat till betydande miljöpåverkan. Även sådant som markföröreningar har kommunen utrett i för liten grad. På regional nivå kom en ny Regionplan, kretsen yttrade sig kort om detta och då med fokus på Gröna kilar som berör Stockholms stad.

Styrelsearbetet har fortlöpt och vi hade ett bra avstamp i september med en konferensdag på Stora Skuggan. Vi tog fram en plan för hur vi skulle kunna ordna ett miljöbidrag som andra föreningar kunde söka av oss. I slutet av året kom vi fram till att detta bidrag skulle kallas Naturnyttan.

Under året ordnade vi ett större evenemang i form av Naturreservatens dag den 8 september. Vi samverkade med en rad miljö- och friluftsföreningar som ordnade ett program med guidningar och aktiviteter i två naturreservat, Judarnskogens naturreservat och Flatens naturreservat. Vi fick erfarenhet av att ordna ett arrangemang av den här typen och det ger oss bra förutsättningar att ordna liknande evenemang framöver.

Anders Tranberg

Allmänt om föreningen och styrelsearbetet

Stockholmskretsens styrelse bestod under år 2024 av följande ledamöter:

Anders Tranberg, ordförande

Erik Forsman, kassör

Ingrid Bergenudd, sekreterare

Anky Enskog Sforzini, ledamot

Ingrid Davstad, ledamot

Petra Zillén, ledamot

Marita Axelsson, ledamot

Helena Myrman, ledamot

Elsa Lindahl, ledamot

Valberedare

Magnus Simonsson

Mikael Johansson

Revisorer

Emelie Lerge

Majid Maleki

Föreningsstämma och styrelsemöten

Årsstämma hölls den 18 mars 2024. 17 röstberättigade medlemmar deltog. Styrelsen har haft 11 protokollförda styrelsemöten under året.

Konferens/internt föreningsarbete

En i styrelsen besökte länsstämman i april och en i styrelsen besökte Naturskyddsföreningens rikskonferens i Jönköping.

Fyra personer deltog på Naturskyddsföreningens engagemangshelg på rikskansliet i oktober.

I september hade styrelsen en planeringsdag på Stora Skuggan.

Några ur styrelsen har vid ett tillfälle under året haft ett personligt möte med miljö- och klimatborgarråd Åsa Lindhagen i Stadshuset.

Medlemsantal

Stockholms Naturskyddsförening hade vid årsskiftet 29 800 medlemmar.

Aktiviteter och händelser under året

- 3 februari: *Klädbytdag*, med Handla miljövänligt-gruppen.
- 20 februari: *Planering inför våren*, med Handla miljövänligt-gruppen.
- 21 februari: *Klimatsmart odling*, föreläsning med Peter Streijffert.
- 6 mars: *Ekologiskt betydelsefulla områden (ESBO)*, föreläsning med Miljöförvaltningen.
- 14 mars: *Om naturen i våra liv*, föreläsning med Tomas Bannerhed.
- 18 mars: *Årsmöte*.
- 20 mars: *Park- och naturmark i stadsdelarna*.
- 24 mars: *Östersjön – vårt närmaste hav*, guidad visning av BSSC, Skansen.
- 28 mars: *Textilverkstad*, med Handla miljövänligt-gruppen.
- 8 april: *Lantbruket och den biologiska mångfalden*, föreläsning med rikskansliet.
- 14 april: *Majroskogen*, naturguidning av Anders Tranberg.
- 15 april: *Människan, konsumtion och hållbarhet?* Föreläsning med Katarina Graffman.
- 21 april: *Skärgårdsskogen – en okänd naturpärla*, naturguidning av Anders Tranberg.
- 24 april: *Föreläsningkväll om bekämpningsmedel*, med Elin Engdahl och Kemikaliegruppen.
- 25 april: *Textilverkstan på Kulturhuset*, med Handla miljövänligt-gruppen.
- 27 april: *Vårfagning på Ekudden*, med Ängsgruppen.
- 28 april: *Klädbytdagen*, med Handla miljövänligt-gruppen
- 3 maj: *Våtmarksguidning*, utflykt till Nyköping.
- 4 maj: *Lappa och laga*, klädvård med Handla miljövänligt-gruppen.
- 5 maj: *Tyresta nationalpark*, guidad vandring.
- 19 maj: *Biologisk mångfald på golfbanan?* Besök på Björkhagens golfbana.
- 21 maj: *Bergianska trädgården – Evolutionsslingan*, guidad visning.
- 21 maj: *Plant- och fröbyte*, med Handla miljövänligt-gruppen.
- 23 maj: *Trädguidning i Humlegården*, med Eva Innings.
- 23 maj: *Waldemarsuddes trädgårdar*, guidad visning.
- 23 maj: *Textilverkstad*, med Handla miljövänligt-gruppen.
- 2 juni: *Ålstensskogen*, naturguidning av Anders Tranberg.
- 3 juni: *Besök på kolonilott*, med Handla miljövänligt-gruppen.
- 5 juni: *Naturnatt i Älvsjöskogen*, naturguidning, grillning och fladdermusspaning.
- 11 juni: *Storstadens fladdermöss vid Årstaviken*, guidning av Christian Sommer.
- 16 juni: *Inventering av ängsväxter på Ekudden*, med Ängsgruppen.
- 11 augusti: *Slätter på Ekudden*, med Ängsgruppen.
- 8 september: *Naturresevatens dag*, event i Flatens och Judarskogens naturreservat.
- 12 september: *Textilverkstad*, med Handla miljövänligt-gruppen.
- 21 september: *Besök på Rosenhill*, studiebesök med Handla miljövänligt-gruppen.
- 22 september: *Cykelkarnevalen*, event arrangerat av Cykelgruppen.
- 26 september: *Waldemarsuddes park och trädgård*, guidad visning.
- 28 september: *Möt fåglarna i Sandemar*, fågelskådning med Anders Tranberg.
- 1 oktober: *Kampanjen Max 5*, föreläsning med Handla miljövänligt-gruppen.
- 2 oktober: *Ultraprocessad mat – vad är det?*, föreläsning med Björn Bernhardson, Äkta vara.

6 oktober: *Klädbyte och lappa/laga/sy om*, med Handla miljövänligt-gruppen.
8 oktober: *En jord för alla*, föreläsning med Anders Wijkman.
9 oktober: *Natur i Sverige*, guidad visning på Naturhistoriska riksmuseet.
10 oktober: *Textilverkstad*, med Handla miljövänligt-gruppen.
13 oktober: *Östersjön – vårt närmaste hav*, guidad visning av BSSC, Skansen.
19 oktober: *Kulturhistorisk vargvandring på Djurgården*, ledd av Hans Ring och Jenny Rosén.
20 oktober: *Älvsjöskogen och Hagsätraskogen*, naturguidning av Anders Tranberg.
26 oktober: *Bävertur vid Igelbäcken*, vandring med Sus Andersson.
27 oktober: *Höststädning på Ekudden*, med Ängsgruppen.
6 november: *Skogen på Tekniska museet*, guidad visning.
7 november: *Textilverkstan*, med Handla miljövänligt-gruppen.
10 november: *Upptäck Judarns naturreservat*, naturguidning med Anders Tranberg.
11 november: *Möte med Handla miljövänligt-gruppen*, planering och fika.
13 november: *Senaste om evighetskemikalierna PFAS*, föreläsningen med Cecilia Hedfors.
5 december: *Textilverkstad*, med Handla miljövänligt-gruppen.
12 december: *Julpyssla klimatsmart*, med Handla miljövänligt-gruppen.

Kommunikation

Stockholms Naturskyddsförening i media

Tidningen Mitti mars 2024. Reportage om exploateringsplaner Herrängsskogen där Stockholms Naturskyddsförening omnämns kort i bildtext

Svensk byggtidning juni 2024. Vår ordförande uttalar sig om att det finns ett intresse bland byggherrar att bygga på Bromma flygplats

Tidningen Mitti september. Vi blir omskrivna för att ha ordnat Naturreservatens dag.

Tidningen Mitti oktober. Vår ordförande nämns i samband med kommande guidning i Älvsjöskogen-Hagsätraskogen.

Tidningen Mitti december 2024. Stockholms Naturskyddsförening nämns i samband med att kretsen och sakägare fått rätt i domstol gällande två detaljplaner i Älvsjö.

Hemsida

Stockholms Naturskyddsförening informerar om nästkommande aktiviteter, sprider kunskap om natur och miljö och berättar om vad kretsen tycker i olika miljöärenden. Hemsidan är navet i vår kommunikation och det är till hemsidan våra andra plattformar ska leda. Detta eftersom hemsidan är den enda kanalen som vi till fullo kan styra över och där vi kan lägga upp fördjupande material.

<https://stockholm.naturskyddsforeningen.se>

Nyhetsbrevet

Under året har vi använt oss av våra medlemsregister för medlemsutskick och det har fungerat mycket bra. Vi har i dagsläget e-postadresser till drygt hälften av medlemmarna. Det verkar som att många uppmärksammar våra aktiviteter betydligt mer när vi påminner via mejl.

Facebook

Stockholms Naturskyddsförening hade 2 459 följare i mars 2025. Tanken är att Facebooksidan skall fungera som en ytterligare länk mellan föreningen och medlemmarna samt även för nyrekrytering. Sidan kan även sprida vårt namn och vårt arbete till de som inte självmant söker upp oss, genom att folk kan se om deras vänner går med i vår sida eller på annat sätt interagerar med vår sida. På Facebooksidan läggs aktiviteter, foton och annan information upp. Det handlar ofta om våra egna aktiviteter, men det är även inlägg om tips och länkar till tidningar som skriver om vårt arbete eller där vi är omnämnda.

<https://www.facebook.com/naturskyddsforeningen.stockholm>

Instagram

På Instagram heter kretsen naturskyddsforeningenstockholm och hade 945 följare i mars 2025.

<https://www.instagram.com/naturskyddsforeningenstockholm/>

Linkedin

Föreningen har numera även ett konto på Linkedin. Linkedin är en professionell social kanal där man kan dela kunskaper, erfarenheter och relevant information. För enkelhetens skull läggs varje inlägg ut på både Linkedin och Facebook. I dagsläget har vi bara 29 följare och varje inlägg får så gott som inga "likes" eller kommentarer. Det tar tid att bygga en ny kanal! Vi får fortsätta med kontinuerliga inlägg, och styrelsen får gärna bli bättre på att gilla och kommentera de inlägg som läggs upp så att spridningen blir större.

<https://www.linkedin.com/company/stockholms-naturskyddsf%C3%B6rening/?viewAsMember=true>

YouTube

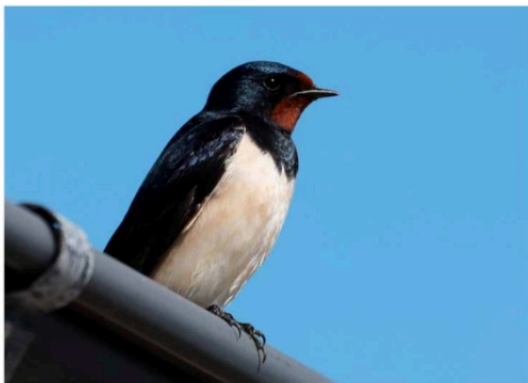
Föreningen har en egen kanal för egna videoinspelningar:

<https://www.youtube.com/channel/UCLlgMGrxXNF6TFMr-er-37g>

Programbladet

Två programblad med information om programpunkter och aktuella händelser har getts ut och distribuerats till våra medlemmar genom inbladning i medlemstidningen Sveriges Natur. Alla aktiviteter har även funnits på kretsens hemsida och programbladen fanns också i digital form på hemsidan. Länsförbundets Månadsblad marknadsförde våra aktiviteter ibland.

Vi hade över 50 aktiviteter inlagda under året. Några var typen återkommande aktiviteter som Naturnatten och skötsel av ängen vid Ekudden.

Stockholms Natur

PROGRAMBLADET FEBRUARI 2024 – AUGUSTI 2024
STOCKHOLMS NATURSKYDDSFÖRENING • ÅRGÅNG 37

Stockholms Natur

PROGRAMBLADET SEPTEMBER 2024 – JANUARI 2025
STOCKHOLMS NATURSKYDDSFÖRENING • ÅRGÅNG 37

Natursnoksaktiviteter 2024

Natursnokarna vänder sig till barn 4–12 år. Inom kommunen finns för tillfället aktiva natursnoksgrupper i Hammarby, Hägersten och Östermalm.

EU-valet

Valet till Europaparlamentet ägde rum den 6–9 juni 2024. Kretsen bistod riksföreningen med att sprida information om EU-valet på Facebook, bl.a. den enkät till partierna som riksföreningen tagit fram. I programbladet lyftes vikten av att gå och rösta eftersom miljöfrågorna nationellt styrs i ganska hög grad av EU:s lagstiftning. Personer från bl.a. vår krets var med och delade ut Naturskyddsföreningens EU-foldrar.

Naturreservatens dag

För första gången prövade kretsen att anordna ett evenemang för att lyfta naturreservaten i Stockholm, kallat "Naturreservatens dag". Evenemanget ägde rum 8 september. Projektet fick medel från vårt arv, totalt 20 000 kr, en slutredovisning gjordes för att summera allt kring vad som gjordes inför och under evenemanget. Personer som deltog i förarbetet var Ingrid Davstad från styrelsen som var projektansvarig, Göran Lindwall ordförande Stockholms vandrareförening, Ylva Reinhard från Stadsplaneringsgruppen, Anna Åkerlund ordförande Friluftsförbundet Västerort och Eva-Lotte Sandin från Biologisk mångfaldsgruppen deltog i arbetsgruppen. Några ur styrelsen hjälpte också till med olika saker inför och under evenemanget.

I förberedelserna ingick att söka polistillstånd, beställa evenemangstält, beställa baja-maja, välja evenemangsplats och ta kontakter med andra föreningar som kunde tänkas vilja vara med på Naturreservatens dag.

Själva evenemanget skedde i två naturreservat; Flatens naturreservat och Judarskogens naturreservat. Vi kunde bemanna de två tälten i respektive naturreservat med personer från styrelsen och personer ur arbetsgrupper. För att synas hade vi beachflaggor vid tälten samt Naturskyddsföreningens gröna dukar. Vi hade tur med vädret och det var varmt som en

sensommardag. I Flatens naturreservat var det många som kom spontant för att bada och passerade vårt tält. En del naturvänner sökte upp oss och passade på att prata med oss vid tälten. Vi delade ut information om respektive naturreservat som Stockholms stad tagit fram och om allemansrätten (folder från Naturvårdsverket).

Program som ägde rum i Flatens naturreservat i korthet: Stockholms vandrareförening: Medellång vandring ca. 15 km. STF Stockholm: Vandra med STF runt Flatensjön och Drevviken. Miljöverkstan Flaten: Kom och lek eller spela naturbingo. Friluftsförbundet Skarpnäck: Flera olika aktiviteter. Stockholms naturskyddsförening: Utdelning av Naturvårdsverkets nya broschyr om allemansrätten och information om kommunens naturreservat. Arbetsgruppen för biologisk mångfald: Guidning om den lokala floran och faunan. Ängsgruppen: Guidning, berättar om brukaravtalet med kommunen. Handla miljövänligtgruppen: Quiz och annat material.

Program som ägde rum i Judarskogens naturreservat: Stockholms vandrareförening: Kort vandring. Nockeby scoutkår: Prova på scoutaktiviteter. Stockholms ornitologiska förening: Fågelguidning runt Kyrksjön. Fältbiologerna: Artbingo med naturvårdsarter. Stockholms svampvänner: Svampvandringar. Stockholms naturskyddsförening i samarbete med Bevara Bromma Grönt: Guidad naturvandring, information om naturreservaten, allemansrätten.

Deltaganden och samverkan under året

Samverkan med riksföreningens traineer

Riksföreningens traineeprogram har haft deltagare från Stockholm och dessa har haft ett möte med kretsordföranden för att bättre kunna orientera sig i hur kretsen är uppbyggd och vad som sker gällande miljö i Stockholms stad.

Medverkan i arbetsgrupp nationell policy för stadsplanering

Riksstämman 2023 gav rikskansliet i uppdrag att arbeta med hållbar stadsutveckling och att samla personer ur kretsar som kunde bidra med kunskap. Det hela handlar om kunskaps- och erfarenhetsutbyte om hållbara städer för kretsar och länsförbund, genomföra en nulägesanalys och utveckla projektidéer, göra projektansökningar för finansiering. Även en policy ska tas fram om hållbar stadsutveckling. Vår kretsordförande har anmält intresse i detta arbete. Under 2024 utformades en arbetsgrupp där några träffar skett digitalt. Personer från rikskansliet har stöttat dessa digitala träffar: Helena Fredriksson, Jens Forsmark och Benedict Hugosson. Det är värdefullt att lära känna personer i andra delar av landet som arbetar med stadsplanering, bara av detta skäl finns anledning att delta i denna arbetsgrupp. Arbetsgruppen har tillgång till Teams där diskussioner kan föras och digitalt material läggs upp.

Samarbete med Skansen

Naturskyddsföreningens länsförbund har utvecklat ett samarbete med Skansen på temat biologisk mångfald. I detta har sedan vår arbetsgrupp för biologisk mångfald deltagit. Kontakter har därmed upprättats mellan Skansen och kretsen via vår arbetsgrupp för biologisk mångfald.

Fortsatt dialog med miljöborgarrådet

Under året har vi haft möte med Åsa Lindhagen, miljöborgarråd, med representanter ur styrelsen och Stadsplaneringsgruppen. Vi presenterade då en granskning av hur kommunens träd hanteras. Åsa verkade klart intresserad av att förbättra situationen och vi fick veta att det skulle anställas en trädstrateg på Trafikkontoret 2025. Vi gav också kommentarer på Miljöprogrammet som kom i en ny programperiod under året. Miljöprogrammet har många bra inslag men vi ser problem med hur allt ska tillämpas i praktiken. Det utlovas ekonomiska bidrag till miljöföreningar exempelvis men inga pengar har budgeterats ännu för det.

Klädbytdag blev lyckad

Under hösten ordnade Handla miljövänligt-gruppen en traditionsenlig Klädbytdag, i Bagarmossen detta år. Klädbytdagar ordnas över hela landet där Naturskyddsföreningen rikskansli samverkar med lokala Handla miljövänligt-grupper.

Upplägget var: Ta med max 5 plagg – som du tröttnat på eller växt ur, fräscha och rena – och byt till något nytt! Arrangörer var Bagarmossens Folkets hus, Hmv-gruppen, Repair Café och Bagisbygden. I samarbete med Stockholms läns hemslöjdsförening och Naturkompaniet som kan hjälpa till att laga och piffa dina fynd, medtagna lappa/laga projekt eller friluftsutrustning/skor.

Insatser på olika miljöteman

Juridik

Även detta år har kretsen använt sin möjlighet att delta i domstolsprocesser. Framför allt har Stadsplaneringsgruppen identifierat några detaljplaner som kommunen inte verkar hantera på ett regelrätt sätt, vilket är problematiskt. En konsekvens av bristande handläggning är att använda kretsens rätt att överklaga, vilket verkar nödvändigt i de fall Stadsbyggnadsgruppen inte funnit någon annan väg framåt.

Överklagade detaljplaner

Kretsen har funnit att flera detaljplaner har brister avseende utredningar av betydande miljöpåverkan, dagvatten, miljöförorenad mark m.m. Även felbedömningar kring val planutförande har identifierats (standardförfarande görs istället för utökat förfarande).

Miljökonsekvensbeskrivningar görs dessutom alltför sällan då kommunen inte bedömer att planer kan antas ha betydande miljöpåverkan. Vi har fått gehör i domstol på en del vi överklagat.

- Höstsådden 1 m.fl., Dp 2018-06778, upphävd av mark- och miljööverdomstolen oktober 2024.
- Jutesprånget, Dp 2016-14627, upphävd i mark- och miljödomstolen december 2024.
- Kavelbron, Dp 2020-08671, upphävd i mark- och miljödomstolen december 2024.

- Del av fastigheten Skärholmen 2:1, vid kvarteret Harholmen, Dp 2021-10000, överklagan avslagen och planen har vunnit laga kraft; Stockholms Naturskyddsföreningens överklagande avfärdades på grund av att vi inte ansågs klagoberättigade.

- Odde 1 m fl i Kista, Dp 2015-09817; antagen 2024-02-22 av kommunen och överklagad av Stockholms Naturskyddsförening men dom hade inte fallit 2024.

Yttrande till Mark- och miljööverdomstolen angående Lövsta värmeverk

Kretsen har under året skickat in en kortare komplettering till Mark- och miljööverdomstolen, angående miljöprövning, efter att ha erbjudits komma in med synpunkter. Vi har fortsatt hållit fast vid att det krävs dispens för anläggningen eftersom den riskerar att påverka det som står i föreskrifterna tillhörande vattenskyddsområde för Östra Mälaren. Vi har också fortsatt påtalat att den f.d. Oljehamnen vid Frihamnen inte utretts som alternativ placering för kraftvärmeverket som Stockholms Exergi vill bygga. Mark- och miljödomstolen nekade Stockholms Exergi och därför ligger nu målet i mark- och miljööverdomstolen, vid årsskiftet hade målet ännu inte avgjorts.

Utebliven dispens för artskyddsförordningen

Länsstyrelsen gav under 2022 svaret på en inskickad skrivelse från kretsen att man inte avsåg att begära dispens för att påverka en skog med mindre hackspett. Detta överklagades till mark- och miljödomstolen 2022 för att pröva om denna handläggning var korrekt. Birdlife Sverige var också intresserade av detta fall och skrev överklagandet. Under 2024 fick vi veta att domstolen gått på vår linje och tillbakavisat ärendet till länsstyrelsen där dock inget verkar ske i enlighet med domstolens beslut om fortsatt handläggning.

Biologisk mångfald

Ny tjänst som stadsekolog inrättad

Under året fick vi veta att Stockholms stad anställt en stadsekolog, en helt ny tjänst som inte funnits tidigare. En stadsekolog kan ta ett övergripande perspektiv på biologisk mångfald i kommunen och vi ser fram emot fortsatt samarbete med Christina Wikberger som fått jobbet som stadsekolog.

Biologiska mångfaldens dag

Biologisk mångfald-gruppen firade Biologiska mångfaldens dag på Skansen i maj. Skansen hade bjudit in Naturskyddsföreningen för att berätta om biologisk mångfald för besökare på Skansen. En hel del ängsfröer delades ut.

Naturvård

Under året har kretsens äng vid Ekudden skötts om. Traditionenligt har vårfagning, slåtter och höststädning ägt rum som publika aktiviteter. Även i år var det många som hjälpte till vid slåttern, runt 20-25 personer.

Granskning av Stockholms träd inskickad

Stadsplaneringsgruppen (under ledning av Lena Ohlsson) har tagit fram en rapport om en granskning av stadens träd. Under året skickade vi denna rapport till kommunen och resultatet visade på en rad brister och att kommunen måste agera för att bli bättre. Det förs ingen statistik över hur många träd som försvinner totalt i kommunen, vilket är en stor brist. Det avverkas träd för lätt i kommunen samtidigt som trädens nytta inte tillräckligt beaktas gällande nyttoeffekter som krontäckning etc. Kommunens egen framarbetade trädplan väntar vi på fortfarande.

Hot mot biologisk mångfald

Under året har byggplaner inkommit på många håll. Vi har reagerat på många sätt genom att yttra oss. I Mälarhöjden har det exempelvis kommit en ny byggplan i en bäckravin och dessutom görs intrång i strandskyddet. I Bagarmossen ska byggväg dras igenom ett känsligt område, vilket vi fått en hel del samtal om från engagerade medlemmar. Byggvägen borde inte dras igenom Bagarmosseskogen intill Bergholmstorpet, men ändå verkar det som att kommunen är fast besluten om att det är det bästa alternativet.

Framgång – Herrängsskogen räddad från exploatering

Vi har under året varit delaktiga i att förhindra byggplaner i Herrängsskogen.

Stadsbyggnadskontoret förlängde tyvärr markanvisningen i Herrängsskogen med två år, vilket innebar att byggplaner återkom i skogen utmed Vantörsvägen. Genom olika typer av insatser kunde vi visa för politiker att det fanns förutsättningar att få plats att bygga i Herrängsskogen, möjligen med undantag av trädgårdskomposten som ligger i utkanten av Herrängsskogen. En av borgarråden svarade på en av våra skrivelser till partierna i Stadshuset och ville se Herrängsskogen, vilket var positivt.

Skyddad natur/pågående arbete för naturskydd

Inget konkret har hänt under året, så vitt känt, i arbetet med att ta fram samrådsunderlag för Majroskogens naturreservat respektive Ålstensskogen-Storskogens naturreservat. Via kontakter fick vi reda på att kommunen varit ute och inspekterat Majroskogen men ingen information har läckt ut vad som sker inne på förvaltningarna.

Löftet om att Fagersjöskogen ska utredas som naturreservat är lovande men det har inte förmedlats några signaler om att detta arbete kommit igång i år heller.

Fem inrättade biotopskydd har utlovats under mandatperioden, inga inrättades under 2024.

Infrastruktur

Framgång - arbetstunnel stoppades som annars hotade Rålambshovsparken

En stor miljöfråga fortsatte under 2024 som startade redan 2023, nämligen hotet mot Rålambshovsparken. Regionen planerade två alternativ för att bygga ett schakt för arbetstunnel för nya tunnelbanan, ett alternativ låg i östra delen av Rålambshovsparken och ett alternativ låg på bensenmacken vid Lindhagensplan. Att få Regionen att inte förlägga arbetstunnel i Rålambshovsparken var vårt mål och vi kämpade ganska intensivt med detta tillsammans med

nätverket Rädda Rålis. Vi blev en viktig opinionsbildare för att alternativ Lindhagensplan skulle väljas. I maj kom så beskedet att vår och Rädda Rålis lösning också blev regionpolitikernas lösning, Rålambshovsparken räddades därmed från ett mycket fult schakt och flera års byggarbete som skulle förstört parkens rekreation. En härlig seger!

Alternativet Rålambshovsparken var synnerligen dåligt och det var uppenbart hur illa det skulle vara att gräva ett djupt schakt i slänten i norra delen av Rålambshovsparken. Anläggningsskedet skulle bli fruktansvärt bullrigt och förstöra stora delar av Rålambshovsparken. Schaktet skulle sedan bli permanent och på sätt skapa en ful barriär mellan bebyggelsen och resten av parken.

Tunnelbana – Fridhemsplan till Älvsjö

Under året har Region Stockholms trafikförvaltning arbetat vidare med förslaget på ny sträckning på tunnelbanan mellan Fridhemsplan och Älvsjö, kallad gul linje. Planarbetet har dels handlat om att förlägga depåer utmed sträckan samt att arbeta fram var arbetstunnlar ska ordnas för att kunna spränga fram själva tågtunneln.

Kretsen har svarat på remisser, dels om sträckning och dels om en arbetstunnel i Älvsjö industriområde.

Brommaflyget slutade med inrikesresor

Under året så kom beskedet att flygföretaget BRA på Bromma flygplats flyttar alla flygresor till Arlanda. Samtidigt sade Stockholms stad upp avtalet med Swedavia för Bromma flygplats. Kommunen har konstaterat att de vill arbeta för att utveckla Bromma parkstad – en ny klimatsmart stadsdel. Helt i linje med vad Naturskyddsföreningen krävt under 2000-talet. Vid årsskiftet 2024/2025 slutade den dagliga flygtrafiken på Bromma flygplats.

Stadsplanering

Under året har vi formulerat ett flertal yttranden och skrivelser. Stadsplaneringsgruppen har börjat bygga upp en undergrupp för att svara på remisser men det är fortfarande under utveckling. Till en del remissvar har andra arbetsgrupper hjälpt till, som Klimatgruppen. Följande skrivelser och yttranden har skickats in under året:

- Yttrande över Ny arbetstunnel för Gul linje på Kungsholmen.
- Skrivelse till Region och kommun om arbetstunnel för Gul linje kopplat till exploateringshot mot Rålambshovsparken.
- Yttrande över detaljplan för del av fastigheterna Västberga 1:1 och Solberga 1:1 vid kv. Trätöffeln i stadsdelen Solberga.
- Yttrande över detaljplan över Hovings malmgård för fastigheten Sommaren 10 m.fl.
- Yttrande över detaljplan för del av fastigheten Gubbängen 1:1, vid Bordsvägen-Herrhagsvägen, i stadsdelen Gubbängen.

- Yttrande över detaljplan för Kristineberg 1:10 m.fl. i stadsdelen Kristineberg.
- Skrivelse till S, Mp och V i Exploateringsnämnden om Herrrängsskogen.
- Yttrande över detaljplan för del av fastigheten Rumsfilen 4 i stadsdelen Hässelby strand.
- Yttrande över detaljplan för del av fastigheten Årsta 1:1 Parkstråket, vid kvarteret Barne.
- Yttrande Klimathandlingsplan.
- Yttrande Samråd tunnelbana Gul linje Fridhemsplan – Älvsjö.
- Yttrande Samråd tunnelbana Gul linje Fridhemsplan – Älvsjö – depåläge i Älvsjö industriområde/under Hagsätraskogen.
- Yttrande Samråd ny Regionplan.
- Yttrande införande av miljözon 3.
- Yttrande över detaljplan för Åkeshov 1:1 m.fl. invid Åkeshovshöjden.
- Yttrande över detaljplan för del av fastigheten Hammarbyhöjden 1:1 m.fl. vid Sparrmansvägen, i stadsdelen Hammarbyhöjden.
- Yttrande över detaljplan för del av Örby 4:1 vid Rangstaplan i stadsdelen Högdalen.
- Yttrande över detaljplan för del av fastigheten Rumsfilen 4 i stadsdelen Hässelby strand.
- Yttrande över detaljplan för fastigheten Farfarstapplan 2 m.fl. i stadsdelen Stureby.
- Yttrande över detaljplan för Ångtvätten 16 m.fl. samt ändring av detaljplan för del av fastigheten Ångtvätten 12 i stadsdelen Stora Essingen.
- Yttrande över detaljplan fastigheten Cikadan 1 m.fl.

Arbetsgrupper

Biologisk mångfald-gruppen

Vår grupp består av ett fyrtiotal medlemmar på Facebook och på de fysiska mötena kommer vanligen en handfull deltagare. På dessa våra månatliga möten pejljar vi förutsättningar för indelning i undergrupper som juridik, värva fler medlemmar, bättre kunskap inom biologisk mångfald, hur konsten kan hjälpa oss och annat. Vi tar upp idéer från deltagare. Den biologiska mångfaldens dag 22 maj firade vi tillsammans med Skansen och delade ut ekologiska fröer, info-material från Rädda bina- kampanjen och pratade med massor av folk. I september firade vi Naturresevatens dag vid Flaten med egen guide som visade runt kring allt fint och spännande. Då

gjorde vi också besök på den ekologiska gården Rosenhill där man odlar, säljer sina produkter och har matservering så trevligt som vi ska upprepa.

Vi tycker att det är viktigt att verka för ett genuint intresse för naturen med alla dess invånare, stora och små alla slag. Det gör vi genom att dela med oss av idéer som våra medlemmar har och ta kontakt med andra likasinnade med intressanta kompetenser för att utöka våra. Vi gör besök på olika platser där exempelvis ekologisk odling och verksamhet finns. Vi ska även eftersträva att delta i beslutsprocesser som berör biologisk mångfald och ge förslag till förbättringar av olika slag.

Handla miljövänligt-gruppen

Handla miljövänligt-gruppen anordnar inspirerande aktiviteter och arbetar för att uppmuntra en hållbar konsumtion och livsstil. Hmv-gruppen har under året informerat om vikten av att välja ekologisk mat, på Matmarknad i Hammarby Sjöstad och i en Willysbutik under Miljövänliga veckan i oktober. Även flera tillfällen med lappa och laga anordnades, i form av Textilverkstan hos Kulturhuset, där sy- och lagningsexperter från Stockholms läns hemslöjdsförening och Kulturhuset hjälpte till och gav tips om hur man kan förlänga livet på kläder och textila prylar. Utöver detta har gruppen anordnat sex planeringsmöten, Klädbytardagen (där 400 plagg bytte ägare), föreläsning om slow fashion, föreläsning om ekologisk mat, frö- och plantbyte, studiebesök på naturbetesgård, klädbytarevent med sy- och fixarverkstad samt julpyssel med återbruks- och naturmaterial. Aktiviteterna är i regel uppskattade och välbesökta, intresset för reparation och återbruk är stort.

Kemikaliegruppen

Kemikaliegruppen vill lyfta medvetenhet kring kemikalier i vår vardag och hur man med kunskap kan göra kloka val som är mån om människa och miljö. Under året har gruppen anordnat två temakvällar: *Senaste om evighetskemikalierna PFAS* och *Föreläsningkväll om bekämpningsmedel*. Evenemanget om bekämpningsmedel var en föreläsning- och diskussionskväll med fokus på trädgårdsväxter och hur kemiska bekämpningsmedel påverkar djur och natur, till exempel pollinatörer. Båda tillfällena ägde rum på Naturskyddsföreningens rikskansli.

Anti scampi-gruppen

Antiscampi-gruppen har under året legat lågt vad gäller aktiviteter. Gruppen har upprätthållit sina kontakter internationellt och nationellt, däribland kontakt med rikskansliet för beslut om datum för den årliga Antiscampi-dagen som preliminärt kommer att äga rum den 1 juni varje år. De har även svarat på enstaka frågor som kommit in från allmänheten.

Bagisbygden

AKTIVITETER

SKÅDA FÅGEL PÅ SPORTLOVET 1-2 MARS

Vi tipsade om fågelmatstationen vid Brotorp och den fågelskådning som fotografen Kim Forchhammer (aktiv i gruppen) och den erfarna fågelskådaren Naina Olsson erbjöd.

KLÄDBYTE 28 APRIL

Genomfördes i samarbete med Handla miljövänligtgruppen i Bagarmossens folkets hus. Samarbete med Repair café och Naturkompaniet. En dag med både klädbyte och möjlighet att laga.

EU-VALET

Vi ordnade aktiviteter i samband med EU-valet den 9 juni. Vi affischerade på bygden, delade ut Naturskyddsföreningens informationsmaterial och vi skrev en gemensam debattartikel som vi var 44 personer som skrev under. Den publicerades i Mitti och vi spred den i sociala medier.

LAPPA OCH LAGA

Återkommande klädvård/lagningsarrangemang på Bergholmstorpet med 12 tillfällen under året. Fortsätter 2025.

MEDLEMSTRÄFFAR

Bagisbygden arrangerade tre planeringsträffar under 2024: 16 januari, 21 februari och den 5 december.

ARBETSGRUPPER OCH ANDRA INITIATIV

NATURRESERVAT BAGISSKOGEN

Bagisbygden vill verka för att Bagisskogen blir ett naturreservat. Under året har frågan bevakats. Fortsätter under 2025.

“VÄRLDENS LÄNGSTA ÄNG”

En grupp bildades för att delta i Naturskyddsföreningens satsning Världens längsta äng. Tyvärr stötte gruppen på svårigheter gällande placering av ängen och arbetet har bordlagts.

MEDBORGARFÖRSLAG: UTVECKLA FÅGELMATSSTATION BROTORPSSTUGAN

Vi skrev fram ett medborgarförslag till stadsdelsnämnden för att skapa en mer ordnad och av staden finansierad fågelmatstation vid Brotorpsstugan. Medborgarförslaget kommer inte från Naturskyddsföreningen utan från enskilda medborgare (som behöver vara skrivna i stadsdelen). Samverkan med Skogsluffarna.

Arbetet påbörjades 2024 men fortsätter 2025 med namninsamling.

INFORMATION OM RÄDDA BAGISSKOGEN

Nätverket Rädsla Bagisskogen arbetar för att stoppa en planerad byggväg genom Skarpnäck till Bagarmossen som befaras ge mycket negativa effekter på Bagarmossen-Skarpnäcks grönområde och livet där. Bagisbygden samverkar med nätverket främst genom att sprida information om nätverkets aktiviteter.

FACEBOOKGRUPPEN

Flera lokala processer diskuterades i facebookgruppen. Utöver byggplaner i Bagisskogen så även de i Skärgårdsskogen i Skarpnäck. Där förekom även många tips om aktiviteter som andra arrangerade i närområdet liksom tips om Stockholms Naturskyddsförenings olika medlemsgrupper mm. Facebookgruppen har i december 453 medlemmar varav 259 aktiva.

OM BAGISBYGDEN

Bagisbygden är en lokal medlemsgrupp i Stockholms Naturskyddsförening. Bagisbygden genomför lokala aktiviteter för klimat och miljö. Vi vill sprida kunskap, bygga engagemang för vår närmiljö och för alla oss som lever här i Bagarmossenbygden.

Gruppen startade i februari 2022. Initiativtagare är Louise Andersson och Elin Segerstedt. Det finns en aktivitetsgrupp för de som vill vara med och arrangera saker. Gruppens verksamhet bygger på förslag och genomförande av enskilda eller mindre grupper av medlemmar.

Louise Andersson, 6 januari 2025

Stadsplaneringsgruppen

Stadsplaneringsgruppen startade våren 2021. Gruppen har cirka 30 personer i sin mejllista och har ett Facebookkonto. Under år 2024 har gruppen haft 7 möten. Mötena har hållits fysiskt eller varit hybridmöten över Teams i riksföreningens lokaler. Vid mötet i november föreläste enhetschef Per Qvist från kommunens exploateringskontor om GYF. Under året har deltagarna som har kontinuerlig bevakning av planärenden, den sk.plangruppen, skrivit samråds- eller granskningsyttranden på planärenden (se lista sid.) och påtalat brister i hänsyn till bl.a. lagkrav och stadens egna styrdokument och policys. På grund av antalet ärenden har antalet deltagare i plangruppen utökats från två till fem personer . Den pågående rapporten om kommunens arbete med träd och dess roll i klimat- och miljöarbetet har färdigställts och presenterats av författaren, föreningens ordförande och föreningens kommunikatör för stadens miljöborgarråd Åsa Lindhagen. Två personer i gruppen organiserade, med stöd från styrelsen, medarrangörer och kommunen Naturreservatens dag den 8 september i Flatens och Judarskogens naturreservat. Dagens program innehöll aktiviteter som de olika deltagande föreningarna hade organiserat för de besökande. Deltagande föreningar var Stockholms ornitologiska förening, Stockholms svampvänner, Nockeby scoutkår, Friluftsförbundet västerort och söderort, STF avdelning Stockholm, Stockholms vandrareförening, Miljöverkstan Flaten, Fältbiologerna och arbetsgrupperna i vår förening. Genomförandet av dagen fungerade bra, de besökande tyckte att det var ett bra initiativ men några föreningar upplevde att de inte hade tillräckligt med besökande. Vid ett eventuellt nytt evenemang bör kommunikationen ut till allmänheten vara mer omfattande.

Fyra av gruppens deltagare närvarade vid Svenska föreningen för dendrologi & parkvårds temadag den 15 november om trädens dolda liv.

Ängsgruppen

27 april Vårfagning på Ekudden, 11 personer deltog.

16 juni Inventering av ängsväxter, ca.10 personer deltog.

8 september, vi deltog på Naturreservatens dag vid Flaten, guidade en grupp till Ekudden.

11 augusti Slåtter, ca 15 personer, både barn och vuxna, deltog. Fotograf Lars Epstein kom och tog fina bilder, han la ut bilder och skrev om Slåttern på sin hemsida och delade på Facebook.

27 oktober, höststädning.

Arbetsgrupper på länsförbunds nivå

Skogsgruppen, Klimatgruppen och Cykelgruppen redovisas i länsförbundets verksamhetsberättelse. Det kan dock noteras här att länsgrupperna ofta berör Stockholms stad.

Deltagande i nätverk

Förbundet Ekoparken

Naturskyddsföreningen i Stockholm deltar på och stöttar Föreningen Ekoparkens arbete som aktiva medlemmar.

Ny Grön Stad

Nätverket har inte haft några möten men olika föreningar i nätverket kan lätt kontakta varandra vid behov.

Stockholms Parkförsvar

Nätverket har ökat i aktivitet. Facebooksidan Stockholms Parkförsvar har nästan daglig aktivitet.

Gruppen Trafikval Öst

Aktiviteten pågår genom en e-postlista trafikvalost@googlegroups.com där mycket informationsutbyte sker varje vecka. Gruppen går i övrigt på sparlåga så länge Östlig förbindelse ligger på is, vilket den gör nu.

Älvsjö Miljöråd

Anders Tranberg har suttit som representant i nätverket Älvsjö Miljöråd och deltagit på ett par möten. Miljörådet har under året bevakat byggplaner i Solberga och då särskilt den som hotat en del av Solbergaskogen. Älvsjö Miljöråd har engagerat sig Herrängsskogen och aktiva i Miljörådet har genom föreningar samlat in pengar till en inventeringsrapport om arter i Herrängsskogen. Denna inventeringsrapport visade på höga naturvärden i Herrängsskogen med flera rödlistade arter/naturvårdsarter.

Styrelsen för Stockholms Naturskyddsförening i mars 2025

Anders Tranberg

Erik Forsman

Anky Enskog

Ingrid Bergenudd

Ingrid Davstad

Petra Zillén

Marita Axelsson

Helena Myrman

Elsa Lindahl